EUROOPA PARLAMENT 2014–2019

Istungidokument

27.4.2015 B8-0366/2015

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

Bangladeshi vabrikupõlengute aastapäeva ja jätkusuutlikkuse kokkuleppe hetkeseisu kohta
(2015/2589(RSP))

Tiziana Beghin, David Borrelli
fraktsiooni EFDD nimel

B8-0366/2015

Euroopa Parlamendi resolutsioon Bangladeshi vabrikupõlengute aastapäeva ja jätkusuutlikkuse kokkuleppe hetkeseisu kohta
(2015/2589(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Bangladeshi kohta, eelkõige 23. mai 2013. aasta resolutsiooni töötingimuste ning tervisekaitse- ja ohutusnõuete kohta, pidades silmas hiljutisi vabrikupõlenguid ja hoonevaringut Bangladeshis[1], 17. jaanuari 2013. aasta resolutsiooni tekstiilivabrikute hiljutiste põlengute inimohvrite kohta, pidades eelkõige silmas Bangladeshi[2] ning 14. märtsi 2013. aasta resolutsioone olukorra kohta Bangladeshis[3] jätkusuutlikkuse kohta ülemaailmses puuvilla väärtusahelas[4],

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni endise kaubandusvoliniku Karel de Guchti ja endise tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse voliniku László Andori 8. juuli 2014. aasta ühisavaldust Bangladeshi jätkusuutlikkuse kokkuleppe esimese läbivaatamise puhul pärast ühe aasta möödumist,

– võttes arvesse Euroopa Ühenduse ja Bangladeshi Rahvavabariigi vahel sõlmitud partnerlus- ja arengualase koostöö lepingut[5],

– võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 2006. aastal vastu võetud tööohutust ja töötervishoidu arendavat raamistikku (C-187) ning 1981. aastal vastu võetud tööohutuse ja töötervishoiu konventsiooni (C-155), mida Bangladesh ei ole ratifitseerinud, ning neile lisatud soovitusi (R-197); võttes arvesse ka 1947. aasta konventsiooni tööinspektsioonide kohta (C-081), mille Bangladesh on allkirjastanud, ning selle soovitusi (R-164),

– võttes arvesse oma 25. novembri 2010. aasta resolutsioone inimõiguste ning sotsiaalsete ja keskkonnastandardite kohta rahvusvahelistes kaubanduslepingutes[6] ning ettevõtete sotsiaalse vastutuse kohta rahvusvahelistes kaubanduskokkulepetes[7],

– võttes arvesse komisjoni teatist „ELi uuendatud strateegia aastateks 2011–2014 ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas” (COM(2011)0681) ning viimast ettevõtja sotsiaalset vastutust käsitlevat Euroopa sidusrühmade foorumit, mis toimus 3.–4. veebruaril 2015,

– võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogus 2011. aasta juunis heaks kiidetud ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid, millega loodi valitsustele ja ettevõtetele

[1] Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0230.
[2] Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0027.
[3] Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0100.
[4] Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0099.
[5] ELT L 118, 27.4.2001, lk 48.
[6] ELT C 99 E, 3.4.2012, lk 31.
[7] ELT C 99 E, 3.4.2012, lk 101.

inimõiguste kaitse ja järgimise raamistik,

– võttes arvesse ühendust Clean Clothes Campaign,

– võttes arvesse Bangladeshi tule- ja ehitusohutuse kokkulepet,

– võttes arvesse ILO ja Rahvusvahelise Finantskorporatsiooni käivitatud parima töö programmi,

– võttes arvesse Bangladeshi valmisriiete sektori tule- ja ehitusohutuse riiklikku kolmepoolset tegevuskava,

– võttes arvesse 1.–4. mail 2013 Bangladeshi külastanud ILO kõrgetasemelise missiooni järeldusi,

– võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,

A. arvestades, et 24. aprillil 2013 varises Bangladeshis Dhakas kokku rõivavabriku hoone Rana Plaza ning selles maailma rõivatööstuse ajaloo kõige rängemas õnnetuses hukkus üle 1100 ja sai vigastada umbes 2500 inimest;

B. arvestades, et vahistati Rana Plaza omanik ja veel nelikümmend isikut, kellel olid hoonekompleksis vabrikud ja neile esitati kriminaalsüüdistused selle eest, et hoone oli püstitatud ebaseaduslikult ja selle ehituskonstruktsioonides olid tekkinud rängad defektid, kuid töölisi sunniti seal edasi töötama, ehkki nad kartsid oma ohutuse pärast;

C. arvestades, et Euroopa turg on suurim kvoodipõhise tollivaba ekspordi sihtpunkt Bangladeshi rõivastele ja tekstiilitoodetele, mis moodustavad Bangladeshist ELi suunduvast koguimpordist ligikaudu 90%, kusjuures eksport toimub kõige soodsama režiimi alusel, mida võimaldab ELi üldise soodustuste süsteem, nimelt vastavalt algatusele „Kõik peale relvade”;

D. arvestades, et enne õnnetust töötas Bangladeshi rõivatööstuses umbes kolm miljonit inimest, mida on rohkem kui selle 160 miljoni elanikuga riigi üheski muus tööstussektoris, ning et pärast kõnealuse hoone kokkuvarisemist suleti lõplikult 29 tehast, mis tõi töötajate õigustele ja töötuse määrale riigis kaasa tõsiseid tagajärgi;

E. arvestades, et laste töö lõpetamine 1994. aastal ning ekspordi järjepidev kasv pärast makromajandusliku finantsabi kvootide järkjärgulist kaotamist ja globaalset majanduslangust on ilmne tõend selle kohta, et valitsus on jäänud kindlaks oma lubadusele praegust olukorda muuta;

F. arvestades, et siiani on ostjate, Bangladesh peaministri fondi ja muude eraõiguslike abistajate toetusena Rana Plaza abiandjate sihtfondi laekunud 21,5 miljonit USA dollarit ning arvestades, et hüvitisnõuete katmiseks on vaja vähemalt 30 miljonit dollarit; arvestades, et praeguseks on hüvitise taotlejad saanud saadaolevast summast kätte mitte rohkem kui 70% ning edasised maksed on hilinenud, kuna kaubamärkidelt ei ole saadud 8,5 miljoni USA dollari suurust summat, mis on vajalik süsteemi lõpuleviimiseks;

G. arvestades, et praegune hüvitusfond ei saa maksta ravikulusid ohvritele, kes vajavad pikaajalist arstiabi ega teha surnud ja vigastatud töötajatele eraldatud täiendavaid makseid;

H. arvestades, et Rana Plaza katastroof ajendas ELi sõlmima Bangladeshi valitsuse, USA ja ILOga 2013. aasta juulis jätkusuutlikkuse kokkuleppe tööõiguste ja vabrikute ohutuse pidevaks parandamiseks valmisriiete ja silmkoeriiete tööstuses Bangladeshis (jätkusuutlikkuse kokkuleppe), milles Bangladesh kohustus võtma meetmeid, et parandada valmisriiete tööstuses tööõiguse reegleid ja töötingimusi;

I. arvestades, et jätkusuutlikkuse kokkuleppe esimene läbivaatamine toimus oktoobris 2014 ning selle käigus jõuti järeldusele, et kuigi on toimunud edasiminek, peab Bangladeshi valitsus võtma veel olulisi meetmeid, eriti seoses tööseaduse täiustamise ja rakendamisega ning töötajate õiguste, eelkõige ühinemisvabaduse parandamisega, ning rohkemate tööinspektorite töölevõtmisega;

J. arvestades, et jätkusuutlikkuse kokkuleppe teine läbivaatamine toimub 2015. aasta sügisel ning valitsuselt oodatakse täiendavaid jõupingutusi seoses võetud kohustusega austada õigusriigi põhimõtteid, eelkõige seoses ametiühingute diskrimineerimisega ja uute inspektorite töölevõtmisega pärast seda, kui valitsus ei suutnud jõuda eesmärgini võtta 2013. aasta lõpuks tööle 200 inspektorit;

K. arvestades, et Bangladeshi valitsus ei ole pooleteist aasta jooksul veel suutnud välja anda tööseaduse rakenduseeskirju ja rakendusmäärusi; arvestades, et tööseaduse rakendamine on vajalik tingimus ILO parema töö programmi raames abi saamiseks ning Bangladeshi tule- ja ehitusohutuse kokkuleppe (tule- ja ehitusohutuse kokkuleppe) toimimiseks;

L. arvestades, et rõivatööstuses on jätkusuutlikkuse kokkuleppe sõlmimisest saadik registreeritud 291 ametiühingut; arvestades, et 2014. aastal lükati tagasi 66 taotlust, mis moodustab 26% kõigist esitatud taotlustest; arvestades, et alates jätkusuutlikkuse kokkuleppe sõlmimisest on teatatud vähemalt 45 tõsisemast ametiühinguvastasest teost, mille on toime pannud paljud eri osapooled;

M. arvestades, et valitsus sõlmis lepingu kahe erasektori ettevõttega (TÜV-Süd ja Vec) lepingu, et enne 2015. aasta aprilli viia lõpule riiklikus tegevuskavas ette nähtud inspekteerimine; arvestades, et umbes 20% ohutuse alastest probleemidest tule- ja ehitusohutuse kokkuleppega ühinenud vabrikute parandusmeetmete kavades on kõrvaldatud;

N. arvestades, et praeguseks on ligi 200 moe- ja jaemüügi kaubamärgist alla kirjutanud tule- ja ehitusohutuse kokkuleppele, mis on õiguslikult siduv kokkulepe kaubamärkide ja ametiühingute vahel ning mis hõlmab peaaegu poolt kogu Bangladeshi eksporditurru vabrikutest ja kaht miljonit töötajat; arvestades, et 26 muud Põhja-Ameerika ettevõtet, nagu Walmart ja Gap ühinesid Bangladeshi töötajate ohutuse liiduga, mis kujutab endast ühepoolset lepingut, mille eesmärk on parandada ohutust vabrikutes, kuid mis ei näe ette mingit rolli ametiühingutele ega sisalda nõuet, et kaubamärkide omanikud peavad osalema heastamismeetmetes;

O. arvestades, et Bangladeshi valitsus ja ILO käivitasid 24,21 miljoni USA dollari suuruse algatuse, mis sisaldab parema töö programmi ja on ette nähtud töötingimuste parandamiseks Bangladeshi valmisriiete tööstuses; arvestades, et kolme ja poole aastases algatuses töötingimuste parandamiseks valmisriiete sektoris keskendutakse tulekahju ja hoonete kokkuvarisemise ohu minimeerimisele valmisriiete tehastes ning töötajate õiguste ja ohutuse tagamisele;

P. arvestades, et Bangladesh on teinud suuri edusamme soolise ebavõrdsuse vähendamiseks ühiskonnas ja on edukalt saavutanud ÜRO aastatuhande kolmanda arengueesmärgi soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas; arvestades, et valmisriiete sektori 4 miljonist töötajast on umbes 90% naised;

Q. arvestades, et valmisriiete sektori töötajate alampalk on valitsuse reformide tagajärjel viimase viie aasta jooksul suurenenud 219%, mis on oluline kasv;

1. tuletab Rana Plaza tragöödia 2. aastapäeval meelde traagilist inimkaotust, mida oleks saanud vältida; avaldab kaastunnet kannatanutele ja leinavatele peredele ning mõistab hukka need, kes vastutavad selle eest, et katastroofi ei suudetud ära hoida;

2. avaldab rahulolu Bangladeshi jätkuvate jõupingutuste üle selle nimel, et seadustes ja tavades tõhusalt rakendada ILO põhikonventsioonides sätestatud rahvusvahelisi tööstandardeid ning parandada tööohutuse ja töötervishoiu valdkonna üldist raamistikku;

3. rõhutab, et mitmed ülemaailmselt tunnustatud kaubamärgid, kes tegutsevad Rana Plaza vabrikute ruumes või on sellega seotud, peaksid viivitamata maksma Rana Plaza hüvitusfondi piisava summa, et saada kokku puudujäävad 8,5 miljonit USA dollarit, mida on vaja süsteemi lõpuleviimiseks;

4. palub juhtivatel kaubamärkidel, nagu Benetton, Walmart, Mango ja Children's Place täita oma kohust ja toetada hüvitusfondi asjakohases ja ootustele vastavas ulatuses;

5. soovitab, et EL käivitaks katseprojekti, et võtta Bangladeshis kasutusele märgistussüsteem, mille raames saaks kõrgemate standardite alusel toodetud riided tähistada erimärgistusega, mis võimaldaks Euroopa tarbijatel ja tootjatel teha teadlikke valikuid;

6. märgib, et tule- ja ehitusohutuse kokkuleppe ja töötajate ohutuse liit on lõpule viinud kõigi nende pädevusse kuuluvate vabrikute inspekteerimise; nõuab tungivalt, et Bangladeshi valitsus täiendaks seda tegevust ning korraldaks tema vastutusalas olevates vabrikutes kiiresti inspekteerimise ja võtaks asjakohaseid parandusmeetmeid; julgustab tule- ja ehitusohutuse kokkuleppe ja töötajate ohutuse liidu osalisi parandama omavahelist koostööd ja süstemaatiliselt vahetama aruandeid vabrikute inspekteerimise kohta, et vältida töö dubleerimist ja topeltstandardeid; kutsub töötajate ohutuse liitu üles avaldama oma aruandeid ja lisama neile pildimaterjali, et need oleksid kättesaadavad kõigile riigis;

7. tervitab hiljutist miinimumpalga tõusu valmisriiete sektoris ning julgustab seda üldisemalt ja konkreetsemalt rakendama; nõuab tungivalt, et Bangladeshi valitsus

karistaks ettevõtteid, kes maksavad miinimumpalgast madalamat töötasu; innustab valitsust ja ettevõtjaid miinimumpalka pidevalt üle vaatama, et saavutada äraelamist võimaldav töötasu ja paremini peegeldada toote lõplikku hinda;

8. julgustab astuma ILO toetusel kõiki vajalikke samme, et veelgi parandada ühinemisvabadust, tagada kollektiivläbirääkimised ja siseriikliku tööseaduse kohaldamine eksportkauba tootmise eritsoonides, mis annavad rõivaste ja jalatsite tootmise alal tööd enam kui 400 000 töötajale, ning muu hulgas tagada, et tööministeeriumi ja teiste reguleerivate asutuste inspektoritel oleks täielik õigus ja kohustus viia läbi inspekteerimisi; ergutab valitsust regulaarselt korraldama küsitlusi töötajate hulgas, et hinnata tööseadusest kinnipidamist, ning samuti hõlbustama andmevahetust tööministeeriumi inspektorite ja teiste selle valdkonnaga seotud avaliku ja erasektori sidusrühmadega;

9. rõhutab, et on oluline saavutada kõlblikkus parema töö programmi raames abi saamiseks, et parandada vastavust tööõiguse reeglitele ning edendada konkurentsivõimet valmisriiete ja silmkoeriiete tööstuse ülemaailmses tarneahelas;

10. avaldab heameelt selle üle, et alates jätkusuutlikkuse kokkuleppe sõlmimisest on asutatud 291 valmisriiete sektori ametiühingut ja nõuab 2013. aasta tööseaduse muudatuste tegelikku rakendamist, sealhulgas võitlust ametiühingute ohjeldamatu diskrimineerimise vastu, mis juhtkonna või nende esindajate ägeda tagasilöögina on saanud osaks ametiühingujuhtidele; julgustab ametiühinguid ja kodanikuühiskonna organisatsioone osalema avatumalt ja aktiivsemalt Bangladeshis toimuvates aruteludes, eelkõige arutelus, mis puudutab tööturgu ning selle standardeid;

11. nõuab tungivalt, et viidaks lõpule vabrikute ja ettevõtete peainspektori osakonna ümberkujundamine 800 inspektori ja piisava iga-aastase eelarvega direktoraadiks, samuti nõuab selle direktoraadi nõuetekohaseks toimimiseks vajaliku taritu väljakujundamist, mis on oluline järelevalve korraldamiseks 4 miljoni töötaja ohutuse ja töötingimuste üle, ning palub valitsusel volitada neid tööseaduse rikkumise eest karistusi määrama;

12. tervitab asjaolu, et üle 70 suuremat moe ja jaemüügi kaubamärgi, kes hangivad valmisriideid Bangladeshist, on alla kirjutanud tule- ja ehitusohutuse kokkuleppele, eesmärgiga koordineerida oma jõupingutusi, et aidata parandada ohutust Bangladeshi vabrikutes, mis neile kaupa tarnivad; julgustab sellega seoses asjakohaselt kaasama teisi ettevõtteid, sealhulgas VKEsid, et need liituksid samuti tule- ja ehitusohutuse kokkuleppega ja aitaksid kaasa selle tõhusale rakendamisele;

13. kutsub komisjoni üles aktiivselt edendama tugevamaid ja õiguslikult siduvaid vahendeid välismaal tegutsevate ELi ettevõtete suhtes, pöörates erilist tähelepanu selle tagamisele, et töötajate põhiõigustest peetaks kõigis tarneahelates tegelikkuses kinni;

14. nõuab, et tulevikus omistataks ELi ja kolmandate riikide vahelistes kaubanduskokkulepetes suuremat tähtsust tööohutuse ja töötervishoiu teemale kui inimväärse töö tagamise suuniste ühele osale ning nõuab, et EL pakuks nende sätete rakendamiseks tehnilist tuge, et vältida nende muutumist kaubandustõketeks;

15. märgib, et algatus „Kõik peale relvade” on mänginud olulist rolli Bangladeshi majandusarengus ning on aidanud parandada miljonite inimeste, eriti naiste materiaalset olukorda; on siiski veendunud, et ilma usaldusväärse tingimuslikkuseta inimõiguste ja tööõiguste alal on oht, et algatus „Kõik peale relvade” ja üldine soodustuste süsteem võivad süvendada madalaid standarte töötajate kaitse vallas ja kahjustada inimväärset tööd;

16. loodab, et Bangladeshi jätkusuutlikkuse kokkulepe võiks saada eeskujuks muudele kolmandatele riikidele, kellega EL peab või kavatseb alustada läbirääkimisi vabakaubanduslepingu ja/või investeerimislepingu sõlmimiseks ning kus ILO standardid ja töötingimused ei ole piisaval määral rakendatud;

17. soovitab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal ja komisjoni asepresidendil Mogherinil ning volinik Malmströmil Bangladeshi ja teiste kaubavahetuse enamsoodustusrežiimiga riikidega peetavates kõnelustes jätkuvalt käsitleda ILO peamiste standardite ratifitseerimise, tervise ja ohutuse kontrolli ning ühinemisvabaduse teemasid; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni soovituse üle ühineda algatusega töötaja õiguste ja töötavade edendamiseks Myanmaris/Birmas;

18. julgustab Euroopa Liidu moe- ja rõivaste kaubamärke, VKEsid ja teisi Bangladeshis tegutsevaid erasektori ettevõtteid rakendama kõiki võimalikke meetmeid, et vähendada selliste katastroofide, nagu Rana Plaza tragöödia kordumise võimalust;

19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, Bangladeshi valitsusele ja parlamendile ning ILO peadirektorile.